

Ochrana spotřebitele

- Počátky již v 70. letech
- Jako politika do PEU zavedena MAAS. SML.
- Pojem spotřebitele: fyzická osoba, která jedná za účelem, který nelze považovat za její obchodní činnost, podnikání, řemeslo nebo povolání
- Proč právo chrání SP?

Problém 1.

- Vyrábíte zboží ve státě A, dovezete toto zboží do státu B, kde Vám místní úřady zakáží prodej tohoto zboží, protože není homologováno pro místní trh.
- Homologaci se sice pokusíte získat, ale marně, protože místní technické normy jsou odlišné od norem státu A. Stát B přitom trvá na jejich uplatnění s ohledem na ochranu spotřebitele.
- **Problém? Specifický národní veřejnoprávní technický standard.**

Problém 2.

- V rámci konkurenčního boje používáte reklamu, která úspěšně oslovuje cílového zákazníka. Konkurence však namítá, že tato praktika je nekalosoutěžní, neboť klame spotřebitele. Žaluje Vás u soudu a ten Vám nařizuje se daného jednání zdržet.
- **Problém? Různá úroveň ochrany spotřebitele v různých členských státech.**

Problém č. 3

- Koupíte si výrobek (např. rychlovarnou konvici) vyrobený ve státě B. Při standardní manipulaci s konvicí (ranní vaření kávy) konvice probije a zraní Vás proudem. Zároveň praskne dno a od pasu dolů se popálíte vřelou vodou. Důsledkem jsou trvalé následky – nevratné poškození zdraví.
- **Problém? Ne vždy je zboží vyrobeno kvalitně.**

Problém č. 4

Přes internet si objednáte a zaplatíte zboží ze státu B. Zboží přijde, je nicméně vadné. Druhá strana vadu odmítne uznat. Řešíte problém:

- Kde podat žalobu, ve státě A nebo ve státě B?
- Podle jakého práva bude soud postupovat – státu A nebo B?
- Ve smlouvě je obsaženo ujednání (šlo o formulářovou smlouvu), že se smlouva má řídit právem státu Utopie, který se nachází v centru Sahary a o ochraně spotřebitele zde slyšeli pouze v televizi při vysílání telenovely Nemocnice v růžové zahradě. Právo tohoto státu proto umožňuje požadovat zaplacení i když bylo plněno vadně.

Problém č. 5

- Na dovolené ve státě B si koupíte v místním obchodě zboží. Doma, ve státě A se Vám pokazí. Prodejce vadu neuzná, můžete žalovat ve státě A?
- **Problém: Ano, právo Vás nemůže chránit za každou cenu**

Problém č. 6

- Přes internet si od prodejce z asijské země Mrt-Vo-Lam koupíte elektroniku. Ta je již při prvním pokusu po rozbalení nefunkční. Řešíte, kde a jak se domoci svých práv.
- **Problém: koupě na dálku je snadná, řešení sporů už méně**

Problém č. 7

- Ve státě A se v mase objeví nový, značně agresivní kmen salmonely. Nemoc se rychle šíří, toalet je zoufale málo. Veřejná správa státu A odmítá nebo je neschopná přijmout ochranná opatření. Hrozí zavlečení nemoci do sousedního státu B.
- **Problém: vnitřní trh je propojen. Výrobky mohou volně obíhat mezi státy. Snadněji se tak mohou šířit nemoci či otravy ...**

Problém č. 8

- Spotřebitel podepíše smlouvu o koupi zboží. Ta odkazuje na obchodní podmínky. V nich je ujednání, že je kupující oprávněn jednostranně zvýšit kupní cenu. Spotřebitel to musí akceptovat.
- **Problém: Spotřebitel mnohdy neví co dělá, je ochoten podepsat smlouvu, jejíž obsah nečetl, nebo mu nerozuměl a který je pro něj nevýhodný...**

Problém č. 9

- Spotřebitel je pozván na zájezd. Zde dostane zdarma oběd, poté probíhá prezentace. Když následně odmítne prezentované výrobky je koupit, je na něj vyvíjen nátlak psychický, následně i fyzický.
- **Problém: Spotřebitel je mnohdy dotlačen i proti své vůli k uzavření nevýhodné smlouvy...**

Problém č. 10

- Evropská unie zakázala České republice vyrábět rum a slivovici a slovenskou borovičku.
- **Problém: Spotřebitel může být klamán proto, že od určitého výrobku očekává určitý původ nebo složení...**

Problém č. 11

- U Vašeho bytu zazvoní neznámý člověk. Překvapivě Vám nenabízí věčnou spásu, je to totiž podomní prodejce a začne Vám nabízet skvělé zboží. Nohu má ve dveřích, takže když jej žádáte, aby odešel a zkoušíte dveře zavřít, nejde to. A dotyčný stojí a přemlouvá, stále přemlouvá...

Problém č. 12

- Jde kolem obchodu s parfémů a ve výloze uvidíte velkou reklamu „Pouze dnes sleva 50% na exklusivní parfém značky „Pitralon“. Parfém koupíte. O druhý den jdete kolem daného obchodu znovu a vidíte, že stejná reklama tam stále visí.
- **Problém (11 a 12 souhrnně): podnikatel udělá často cokoliv, aby zboží či službu prodal. Mnohdy to není v pořádku, protože je agresivní nebo klame.**

Úkoly EU v oblasti ochrany sp.

- Úkoly EU - zajišťovat:
 - ochranu zdraví a bezpečnosti
 - ochranu hospodářských zájmů spotřebitelů
 - právo na informace, vzdělávání
 - právo sdružovat se k ochraně svých zájmů.
- Legislativa EU:
 - Fragmentovaná
 - Minimální vs úplná harmonizace
- Zakotvení pravomoci (právní základ):
 - Článek 169 SFEU
 - Článek 114 SFEU (ochrana spotřebitele je zřejmě nezbytná, v určité míře, má ale být zajišťována Evropskou unií?)
- Spotřebitel je chráněn mnohdy proti své vůli a na náklady podnikatele. Slabší ale musí být chráněn, i kdyby podnikatel byl v právu

Prameny spotřebitelského práva

- Právních i neprávních dokumentů byla přijata celá řada, v praxi ale mají význam:
 - Zakládací smlouvy
 - Směrnice
 - Nařízení

Třídění

Pokus o pořádek

Prostředky zajištění ochrany sp. I.

- **Hmotněprávní**
 - (pozitivně - harmonizace vnitrostátního práva, negativně - limity na jeho obsah)
- **Kolizní**
 - (ochrana před volbou právního řádu s nižším standardem ochrany)
- **Procesní**
 - (regulace možnosti spotřebitele žalovat a uplatňovat svá práva)

Prostředky zajištění ochrany sp. II.

- Veřejnoprávní
 - Licence
 - Pokuty
 - tresty
- Soukromoprávní
 - Omezení smluvní svobody
 - Neplatnost ustanovení či celé smlouvy
 - Odpovědnost a náhrada škody
 - Důkazní břemeno
- Procesní
 - Pravomoc a příslušnost
 - Aktivní legitimace spotřebitelských organizací
 - Alternativní způsoby řešení sporů

Prostředky zajištění ochrany sp. III.

- Ochrana předsmluvní
 - Informovanost
 - Složení, cena, balení, vlastnosti
 - označování
- Ve fázi kontraktace ve vztahu k obsahu smlouvy
 - Zákaz určitých ujednání
- Ochrana ex post
 - Odstoupení
 - Odpovědnost
 - Neplatnost sjednaných ujednání

Prameny práva

- Zakládací smlouvy
- Směrnice
- Nařízení

Působení pravidel jednotného vnitřního trhu

Hmotně právní regulace - negativní

- **Případ Dassonville:**
 - **Stav:** Omezení oběhu zboží veřejnoprávními předpisy, které požadují doložení certifikátu původu – ochrana spotřebitele neoriginálními výrobky
 - **Odpověď:** státy, neomezuj dovoz zboží
 - **Důsledek:** stát ztrácí možnost chránit spotřebitele. Tento závěr byl neudržitelný!
- **Případ Cassis de Dijon:**
 - **Stav:** Omezení oběhu zboží veřejnoprávními předpisy, které regulují vlastnosti zboží – ochrana spotřebitele před nekvalitními / nebezpečnými výrobky
 - **Odpověď:** státy, uznávej cizí standardy
 - **Důsledek:** potřeba harmonizace, snazší život zahraničních výrobců
- **Případ Mars:**
 - **Stav:** Reklamní praktika přípustná ve všech zemích EU, s výjimkou jedné, kde je standard ochrany přísnější.
 - **Odpověď:** rozumný a obezřetný spotřebitel chápe...
 - **Důsledek:** Je to právo EU, kdo definuje spotřebitele a míru jeho ochrany
- **Případ kosmetika Clinique:**
 - **Stav:** sporné označení výrobku potenciálně klamavé
 - **Odpověď:** rozumný a obezřetný spotřebitel chápe...
 - **Důsledek:** Je to právo EU, kdo definuje spotřebitele a míru jeho ochrany

Procesní úprava

Mezinárodní právo soukromé

- Nařízení Řím I
 - otázka rozhodného práva
- Nařízení Brusel I
 - otázka místa vedení sporu a
 - problém výkonu rozhodnutí

Procesní otázky

- Nařízení Rady (ES) č. 1215/2012 o příslušnosti a uznávání a výkonu soudních rozhodnutí v občanských a obchodních věcech (Brusel I bis)
 1. Obecné pravidlo – žaloba u soudů státu pobytu žalovaného (čl. 2)
 2. Zvláštní pravidlo – spotřebitel má na výběr
 - Překonání vzdálenosti...

Kolizní úprava

Kolizní otázky I.

- Nařízení č. 593/2008 o právu rozhodném pro smluvní závazkové vztahy (Řím I)
- Nákup od cizince nebo v cizině – „konkurence“ právních řádů
- Které právo se použije?
- Obecné řešení:
 - Dohoda (čl. 3)
 - Poskytnutí charakteristického plnění/nejužší spojení (čl. 4)
- ***Kdo píše smlouvy? Jaká jsou rizika?***

Facebook

- Veškeré žaloby, soudní nařízení nebo spory vůči nám vzešlé z tohoto prohlášení nebo používání Facebooku budete vznášet výhradně u okresního soudu Spojených států pro okres Northern District of California nebo státního soudu kraje San Mateo. Souhlasíte s tím, že pro účely vedení veškerých takovýchto sporů se podřídíte jurisdikci daných soudů. **Toto prohlášení a vaše případné žaloby na nás se řídí zákony státu Kalifornie, USA, bez ohledu na kolizi právních ustanovení.**

Gmail

- Soudy v některých zemích se nebudou u některých typů sporů řídit právním řádem státu Kalifornie. Jestliže se vaše trvalé bydliště nachází v některé z těchto zemí, pak v případech, kdy je uplatňování právního řádu státu Kalifornie právně vyloučeno, může být u těchto sporů uplatňován právní řád vaší země. V opačném případě souhlasíte, že veškeré spory, které z těchto podmínek vyplývají nebo se jich či služeb týkají, budou podléhat právnímu řádu státu Kalifornie (USA) s výjimkou právních předpisů Kalifornie upravujících volbu rozhodného práva. Obdobně platí, že pokud vám právní řád vaší země v případě sporů, které z těchto podmínek vyplývají nebo se jich týkají, neumožní souhlasit s jurisdikcí nebo místní příslušností soudů v okrese Santa Clara v Kalifornii (USA), pak je možné uplatnit místní jurisdikci nebo příslušnost soudů. V opačném případě budou všechny soudní spory ohledně nároků, které vyplynou z těchto podmínek nebo v souvislosti s nimi či se službami, vedeny výhradně u federálních nebo státních soudů v okrese Santa Clara v Kalifornii ve Spojených státech amerických. Společnost Google i vy souhlasíte s osobní jurisdikcí/příslušností těchto soudů.

AirBnB (1)

- 21.1 If you reside in the United States, these Terms will be interpreted in accordance with the laws of the State of California and the United States of America, without regard to conflict-of-law provisions. Judicial proceedings (other than small claims actions) that are excluded from the Arbitration Agreement in Section 19 must be brought in state or federal court in San Francisco, California, unless we both agree to some other location. You and we both consent to venue and personal jurisdiction in San Francisco, California.
- 21.2 If you reside in China these Terms will be interpreted in accordance with the laws of China (“**China Laws**”). Any dispute arising from or in connection with this Agreement shall be submitted to the China International Economic and Trade Arbitration Commission (CIETAC) for arbitration in Beijing which shall be conducted in accordance with CIETAC’s arbitration rules in effect at the time of applying for arbitration, provided that this section shall not be construed to limit any rights which Airbnb may have to apply to any court of competent jurisdiction for an order requiring you to perform or be prohibited from performing certain acts and other provisional relief permitted under China Laws or any other laws that may apply to you. The arbitration proceedings shall be conducted in English. The arbitral award rendered is final and binding upon both parties.

AirBnB (2)

- 21.3 If you reside outside of the United States and China, **these Terms will be interpreted in accordance with Irish law.** The application of the United Nations Convention on Contracts for the International Sale of Goods (CISG) is excluded. **The choice of law does not impact your rights as a consumer according to the consumer protection regulations of your country of residence.** If you are acting as a consumer, you agree to submit to the non-exclusive jurisdiction of the Irish courts. Judicial proceedings that you are able to bring against us arising from or in connection with these Terms may only be brought in a court located in Ireland or a court with jurisdiction in your place of residence. If Airbnb wishes to enforce any of its rights against you as a consumer, we may do so only in the courts of the jurisdiction in which you are a resident. If you are acting as a business, you agree to submit to the exclusive jurisdiction of the Irish courts.

Kolizní otázky II.

- Zvláštní pravidla pro spotřebitele!
- Čl. 6 nařízení Řím – aktivní podnikatel, pasivní spotřebitel:
 1. Volba, ale materializovaná
 2. Právo země, kde má spotřebitel obvyklé bydliště
 3. Výjimky...

Hmotněprávní úprava - positivní

Označování potravin, jejich obchodní úpravy a související reklamy

- Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. [1169/2011](#) ze dne 25. října 2011 o poskytování informací o potravinách spotřebitelům,
- Požadavek informovanosti spotřebitele
- Zákaz:
 - uvádět spotřebitele v omyl,
 - připisovat potravinám léčivé vlastnosti
- Přesnost, jasnost, srozumitelnost údajů
- Odpovědnost provozovatele potravinářského podniku/dovozce
- Minimální velikost písma

Označování lihovin

- Nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 110/2008 ze dne 15. ledna 2008 o definici, popisu, obchodní úpravě, označování a ochraně zeměpisných označení lihovin
- Specifikuje názvy (výjimka!)
- Prodávat lze cokoliv (je-li to bezpečné – viz metanol), ale musí se to správně jmenovat
- Zákaz označení “typu”, “druhu”, “stylu”, “značky”, “s příchutí” či zeměpisného označení

Ochrana ekonomických zájmů spotřebitele

– pouze přehled nejvýznamnějších směrnic

- 93/13/EHS, o nepřiměřených podmínkách ve spotřebitelských smlouvách
- 2015/2302 ze dne 25. listopadu 2015 o souborných cestovních službách a spojených cestovních službách
- 2008/122/ES o ochraně spotřebitele ve vztahu k některým aspektům smluv o dočasném užívání ubytovacího zařízení (timeshare), o dlouhodobých rekreačních produktech, o dalším prodeji a o výměně
- 2008/48/ES směrnice o spotřebitelském úvěru

Ochrana ekonomických zájmů spotřebitele – pokračování přehledu

- ~~85/577/EHS, o ochraně spotřebitele v případě smluv uzavřených mimo obchodní prostory~~
- ~~97/7/ES, o ochraně spotřebitele v případě smluv uzavřených na dálku, v platném znění~~
- 2006/114/ES, o klamavé a srovnávací reklamě
- 1999/44/ES, o některých aspektech prodeje spotřebního zboží a záruk na toto zboží
- 2011/83 o právech spotřebitelů – nahradila směrnice 85/577 a 97/7

Směrnice o právech spotřebitelů

- Před uzavřením smlouvy povinnost informovat o:
 - Totožnosti podnikatele a kontaktu
 - hlavních vlastnostech zboží nebo
 - služeb a podmínky, které se na uzavření smlouvy vztahují, včetně podmínek platby, dodání a plnění a doby platnosti smlouvy a podmínek ukončení smlouvy.
 - Pozn. v obchodních prostorách musí být poskytnuty pouze ty informace, které nejsou patrné ze souvislosti.
- Rozsáhlá informační povinnost u smluv na dálku či mimo obchodní prostory
 - Cena
 - Kdo nese náklady při odstoupení
 - Náklady na dodání zboží
 - Údaje o právech z vadného plnění
- Další pravidla v případě elektronických smluv
- Smlouva dále musí obsahovat vše, co bylo spotřebiteli v souvislosti s ní sděleno při uzavírání
- Maximální standard!
- Odstoupení od smlouvy – bez udání důvodů do 14 dnů od převzetí zboží
- Otázka k zamyšlené - kdo v konečném důsledku platí náklady?

Směrnice 2005/29/ES, o nekalých obchodních praktikách

- účel: sjednocení předpisů mezi členskými státy, zvýšení účinnosti, jistoty
- ochrana spotřebitele, soutěžitelů
- Co je nekalá praktika:
 - je v rozporu s požadavky náležité profesionální péče
 - narušuje nebo je schopná narušit ekonomické chování průměrného spotřebitele, někdy v rámci specifické skupiny spotřebitelů (děti)
- jsou
 - klamavé nebo
 - agresivní
- Klamavé obchodní praktiky:
 - klamavá jednání
 - klamavá opomenutí
- Agresivní obchodní praktiky:
 - obtěžování, donucování
 - nepatřičné ovlivňování

Ochrana zdraví a bezpečnosti sp.

- Soukromoprávní + veřejnoprávní ochrana
- směrnice Rady č. 85/374/EHS, o sblížení právních a správních předpisů členských států týkajících se odpovědnosti za vadné výrobky, ve znění směrnice Evropského parlamentu a Rady č. 1999/34/ES
 - objektivní odpovědnost (bez zavinění)
 - řeší následky
- směrnice Evropského parlamentu a Rady č. 2001/95/ES, o obecné bezpečnosti výrobků
 - základní požadavky na bezpečnost výrobků
 - prevence